

עין משפט נר מצוה

קבר א מ"י פ"ו מ"ל
ר"ט ה' ד' סמך
לפון פה ט"ש פ"ח
סמן תפלה ספ"ו ו'
קבר ב מ"י פ"ח מ"ל
משה ה' ד' סמך
לפון פה:

קבר ג ד' מ"י פ"ח מ"ל
קבר ה' ד' מ"י פ"ח ו'
מ"ל חובל ומוק
הלכה ג סמך עשין פ'
ט"ש פ"ח סמן שפה
ספ"ק א'
קבר ו' מ"י פ"ח מ"ל
ענינים הלכה ו'
סמן עשין פ' ט"ש פ"ח
ר' ד' ספ"ק פ"ח:
קבר ח מ"י פ"ח מ"ל
סמן פ"ח:

ט (מ"י) פ"ח מ"ל אבות
הלכו ט"ש פ"ח פ"ח
פ"ח פ"ח:
ק' י ב מ"י פ"ח מ"ל
סמן פ"ח ט"ש פ"ח
ספ"ק פ"ח:
קלא א' מ"י פ"ח מ"ל
מ"ל משה הלכה
י' סמן לפון פה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קניית רבו שני
וב' דהרי"ד ז"ל דלא
הדרי:

תוספות ר"ד

א לחור לארץ ת"ד המוכר
עבד לחור לארץ יצא
לחירות וצריך גט שחרור
מכור שני ופסדיו לוקח
את ממונו. מ"י א"פ שכן
הלוקח רשאי להוציא
מא"י בעל כרחו של עבד
כדמקל הכל עשין לא"י
ואין הכל מוציאין את
נשים וא' עבדים וא"פ
כיון שקנה ע"ד התורה
קני' ליה היצאנו
לחירות שמתה וילך
אחריו ואע"פ שחרור
הלוקח ואומר כשראה
שכ"ד כופין אותו לשחרור
אין אחר בא"י אין שומעין
לו אלא אמרי' כיון שקנה
ע"ד להוליכו לחור' קנה
עצמו ב"ח. ודוקא המוכר
עבד לחור' קנסו אבל
המוציא עצמו לחור' לא
קנסו שהרי אם רוצה העבד
למאן ולסרב בו שלא
יציאו יבול. ולא עוד
אלא אי (לא) מכר שם
אחר שיצא אבד העבד
וכוונתו כדאמרינן בגמ'
ספ"י שהיה לו לסרב ולא
סרב וצריך גט שחרור
מכור שני שמוכר עבדו
לכנועני צריך גט שחרור
מכור ראשון דנכנע לא
קני ליה אלא למעשה ידיו
וכיון האמר עדיין נשאר
אצל רבו ראשון אבל
כשכחו ישראל לחור'ם
קנה הלוקח שני הקנינים
ותפלת רבו ראשון מעליו
סילוק גמור הילכך צריך
גט שחרור מכור שני:

מוד:

נטייה. מ' בקונטרס מודלל וקשה דהא אסורא דרנבן הוא
והיכ פשע מינה בנכורות כפ' פסולי המוקדשין (דף לד):
אזרס און דהו אסורא דאורייתא וכן הכא מפקע ליה ממלכות היכי
פשע מינה ומפרש ר"ח נטייה מרש כה מרשה ימירא דהו דאורייתא

ונדירה כפירות הקונטרס ואף על פי
שהו דרנבן חשיב טפי ממתקויה
ממית ראהי מנטייה ומיחא אכתי
קשה הכא היכי פשע דילמא עבד
שאינו דמפקע ליה ממלכות חמיר טפי
מאסורא דאורייתא כדאמרינן בפרק
כל פסולי המוקדשין (שם דף לד):
ואומר ר"ח דגבי שביעית אית לן
להחמיר טפי מבכוס מקום לפי שהיו
מולוין בה כדאמרינן בסוף הניחין
(והקמן דף ד). שהיו חשדין על השביעית
לכך מייתי שפיר מינה דלא קנסו בנו
אחריו ובשטר שיש בו רבית שקונסים
אזרסו דמשמע לעולם אפילו בנו כיון
דקנסו וזהו כה הוה ובכנס שהפקדו
אלא אחר זה מנה וזה מלמדים דאמר
ר' יוסי הכל יאה מונע עד שיצא אליהו
(נ"ח דף ג). ההם קנסין להו כי היכי
לדורי ואם היה מחזיר לבנו לא היה מודה:
שנתקווצה. ח' ר"ח קולין
המלושים בה וכן
מפרש בירושלמי אצל מחזירים הן
אסורין מדאורייתא כדאמרינן בפרק
הכנסה (שם דף ק). התולש עולשין
והמורד ודין אס ליתוס הקרקע כל
שהוא אע"פ דפטור ההם כאלעזר
דמכירה הכא ליכא לזקומי כהכי
דשביעית לא מיעט ממש מלאכה
שאיה לריבה לגופה:

לחוצה לארץ יצא לחירות

ואם תאמר היכי דמי
אי אזיל מנפשיה אידי את וכוונתו
כדאמר בשמעתין דבעל כרחו אינו
יכול להוליכו כדאמרינן בשלהי כמעות
(דף ק'): דאין הכל מוציאין ויש לומר
דמד כמכרו קנסין ליה פן ישלנו
לוקח דנכרס לילך אחריו:
מיד

רבו לחזור כאן שאין דעת רבו לחזור והתנא "ואין הכל מוציאין אלא יצא העבד אחר
יצא לא סגי דלא נפיק והתנן "ואין הכל מוציאין אלא יצא העבד אחר
רבו לסוריא ומכור רבו שם אם דעת רבו לחזור כופין אותו ואם אין דעת
רבו לחזור אין כופין אותו אמר רב ענן שמעית מנייה דמר שמואל תרתי אחא
הך ואידך דאיתמר ה"המוכר שדרה בשנת היובל עצמה רב אמר מכורה
ויצאה ושמואל אמר לאינה מכורה כל עיקר כדאמר הדרי זבני ובחדא
לא הדרי זבני ולא ידענא הי מנייהו אמר רב יוסף ניהוי אנן מדרתי בבירייתא
המוכר עבדו לחור' יצא לחירות וצריך גט שחרור מכור שני שמע מינה קנייה
רבו שני ולא הדרי זבני וכי אמר שמואל התם אינה מכורה וזמעות חזרין
ורב

דאי מית או מגרש לה הדרי לה: **לסוריא**. ארס טובה וכחולה לארץ היא למכירת עבדים כדמניא בפ"ק (ו'ל' טז). המוכר עבדו לסוריא כמכור
לחור' לארץ: **לא לחירות**. ואע"פ שאלא מתחלה לדעת ולי הוה מחי העבד לא הוה רבו מצי כיף ליה כדמתן הכל מעלין לארץ ישראל
ואין הכל מוציאין בשני דיני גזירות (מכות ק'): כאן **שדעס רבו לחזור**. כשיאל על מנת כן יאל וכוין דמכור הוה כמכור מארץ לחור' לארץ:
וספניא. נתיבותא: **יואל עבד אחר רבו לסוריא**. משמע דין על העבד לזאת אחר רבו לסוריא. ופריך לא קני דלא נפיק בתמיה והתנן אין
הכל מוציאין (ו'לשנא אחרתא) גרסינן יאל עבד כו' עבד שאלא אחר רבו לסוריא ומכור רבו שם ומקמי הך מרשאה הוה גרסינן היכי יואל
עבד אחר רבו לסוריא מכור רבו שם כו' ולא שביק לאסוקי לכולה ממניחא עד דפרסיא: **אם דעת רבו לחזור**. אם כשיאל על מנת לחזור יאל:
כופין אותו. להוליכו לחירות: **סריס**. בשני דברים הללו שמעתי שפסק דין: **חדא** הא. מכירת עבד לחור' לארץ: **ויואל**. לבעלים מיד וזה

הפסד מעותיו: **אינה מכורה כל עיקר**. מקל וחומר ומה מכורה ככר יואל עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר. וקאמר רב ענן בשני
דברים הללו שמעתי מנחם מה תהא על המעות: **כחדא אמר דהדרי זבני**. ותחזית המעות ללוקח: **וכחדא לא הדרי**. אלא אידי הלוקח
מעותיו: **ולא ידענא הי מנייהו**. וא"ת אי לשמואל כמכור שדו לא הדרי זבני ואידי מעותיו בתמי' פליג עליה דרב דהא לרב נמי לא
הדרה דקאמר מכורה ויאלה דלי לרב המכר מכר ואם קט עמה נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא מעשה
ולשמואל אינו מכר והמעות מתנה ניהו ואין נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא מעשה ויוליין לחזור בהן ומעות
המטלטלין חזרין ומעות הקרקע מתנה דאס יודע שאין מכר שדה בשנת היובל וגמר ונתן מעות לשם ממנה: **מודקסי בבירייתא**. לעיל
ברשא דשמעתין: **קנייה רבו שני**. ואידי מעותיו דאי הדרי זבני ורבו ראשון קנייה למה ליה לשני לשחררו היה לו לטוף את הראשון שאסוריו
עלי אלתא לא הדרי זבני. וכיון דשמע רב ענן כחדא מנייהו אמר שמואל "דהדרי זבני ודאי גבי שדה אמר שמואל דהדרי ולא הפסדו הלוקח:

(קדושין ט). נכסים שאין להם אחריות נקנין עט נכסים שיש להם אחריות ככסף כשער ובחוקה ואין לך משיכה. לרב דאמר מכורה ויאלה. שדה הדרה ומטלטלין מיקני. לשמואל דאמר אינה מכורה ומעות מתנה לא מיקני
מטלטלין. דמקדק דקדק לא הוה חוקה (ו'ר"ב טז). קנייה רבו שני ולא הדרי זבני. דאי כה אמר שמואל כהא אינה מכורה ומעות מתנה לא מיקני

השולח פרק רביעי גיטין

ואם סימלי לומר. גבי מכוון מלאכתו כמעות שיכול לעשות קודם
המועד או להניחה מלהתחיל בה עד לאחר המועד וכוין דלמס
להתחיל בה סמוך למועד שאם לא יגמרנה כמעות יאל דבר האבד והיה
מותר לגומרנה ומתן התם (מ"ק דף יג). וכוין אס כיוון מלאכתו כמעות

יאבדו ואינניעל לן כיוון ומת מהו שיקנסו
בנו אחריו ואם מתמלא לומר כהניא
תפשוט לן דקנסוהו ואע"ג דלא עבד
אסורא כ"ש הא דעבד אסורא אכל
אס מתמלא לומר כהניא דלא קנסוה
אכתי הא מבעיא לן דהתם הוא דלא
עבד אצוה אסורא שרי מת קודם

המועד ולא כל לדי אסור: **לממונים**.
לפדמו מנכסיו: **ופא אפיס**. ביד
בנו: **שנקפולס**. יעטלו ממנו קוליס
ובקונין ליפוטא ואין זו עבדות קרקע
מן התורה לא קנסוהו ומורע למאלי
שביעית: **נעניכס**. מודללה והוליקו לה
זבל בעגלות ומשאות: **נייררס**. על
ידי דין כהנה וכללה עבדות קרקע
היא קוליס אוחו: **לא קנסו בנו**
אחריו. לשלם ואע"ג שהוא חייב לשלם
בדמין כהניקין (הקמן דף נג): **המטמא**
והמדםע שונג פטור ואמר
חייב: **שאינו ניכר**. הטהומה אינה
ניכרת בפירות: **לא שמיכה היוק**.
לחייב נכסיו מן המורה: **לחולס לארץ**.
אפילו לישראל: **לפלוגי אנטוכי**.
שמעת שולד באנטוכי ולא שמעת
שולד ודר באנטוכי ואיכא לממר

לא לקחו על מנת להוליכו שם הלכך
לא יאל לחיות ואפילו הוליכו יו לומר
דעמו לחזור: **שכאנטוכי**. שמעת
שדמנו שם ועל מנת כן לקחו: **לור**.
כא"י: **פא**. דקני פלוגי אנטוכי
לא יאל עד דאמר שכאנטוכי: **דאיש**
ליה. להאי אנטוכי בית כא"י: **ופא**.
דקתי אנטוכי יאל דלית ליה בית
אכל אושפוזא אית ליה: **ודעסו לחזור**.
לכנל: **מסו**. מי הוה הך איתמא
כמכרת עבד זה לחור' לארץ בנישואין
ומאוסה שעה הם כחירותו ואיכא
למ"ד הדין עמה משום שנה בית
אניה: **כי ידע דמסו**. ולאו מכירה
היא דהא אס דמחלמה לא מתגרסה
דידה ניהו: **לפירא**. שהוא משעבד
בהן למלאכתו: **דלא קנו ליה לגופיה**.

המוכר עבדו לסוריא כמכור
לחור' לארץ: **לא לחירות**. ואע"פ שאלא מתחלה לדעת ולי הוה מחי העבד לא הוה רבו מצי כיף ליה כדמתן הכל מעלין לארץ ישראל
ואין הכל מוציאין בשני דיני גזירות (מכות ק'): כאן **שדעס רבו לחזור**. כשיאל על מנת כן יאל וכוין דמכור הוה כמכור מארץ לחור' לארץ:
וספניא. נתיבותא: **יואל עבד אחר רבו לסוריא**. משמע דין על העבד לזאת אחר רבו לסוריא. ופריך לא קני דלא נפיק בתמיה והתנן אין
הכל מוציאין (ו'לשנא אחרתא) גרסינן יאל עבד כו' עבד שאלא אחר רבו לסוריא ומכור רבו שם ומקמי הך מרשאה הוה גרסינן היכי יואל
עבד אחר רבו לסוריא מכור רבו שם כו' ולא שביק לאסוקי לכולה ממניחא עד דפרסיא: **אם דעת רבו לחזור**. אם כשיאל על מנת לחזור יאל:
כופין אותו. להוליכו לחירות: **סריס**. בשני דברים הללו שמעתי שפסק דין: **חדא** הא. מכירת עבד לחור' לארץ: **ויואל**. לבעלים מיד וזה
הפסד מעותיו: **אינה מכורה כל עיקר**. מקל וחומר ומה מכורה ככר יואל עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר. וקאמר רב ענן בשני
דברים הללו שמעתי מנחם מה תהא על המעות: **כחדא אמר דהדרי זבני**. ותחזית המעות ללוקח: **וכחדא לא הדרי**. אלא אידי הלוקח
מעותיו: **ולא ידענא הי מנייהו**. וא"ת אי לשמואל כמכור שדו לא הדרי זבני ואידי מעותיו בתמי' פליג עליה דרב דהא לרב נמי לא
הדרה דקאמר מכורה ויאלה דלי לרב המכר מכר ואם קט עמה נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא מעשה
ולשמואל אינו מכר והמעות מתנה ניהו ואין נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא מעשה ויוליין לחזור בהן ומעות
המטלטלין חזרין ומעות הקרקע מתנה דאס יודע שאין מכר שדה בשנת היובל וגמר ונתן מעות לשם ממנה: **מודקסי בבירייתא**. לעיל
ברשא דשמעתין: **קנייה רבו שני**. ואידי מעותיו דאי הדרי זבני ורבו ראשון קנייה למה ליה לשני לשחררו היה לו לטוף את הראשון שאסוריו
עלי אלתא לא הדרי זבני. וכיון דשמע רב ענן כחדא מנייהו אמר שמואל "דהדרי זבני ודאי גבי שדה אמר שמואל דהדרי ולא הפסדו הלוקח:

המוכר עבדו לסוריא כמכור
לחור' לארץ: **לא לחירות**. ואע"פ שאלא מתחלה לדעת ולי הוה מחי העבד לא הוה רבו מצי כיף ליה כדמתן הכל מעלין לארץ ישראל
ואין הכל מוציאין בשני דיני גזירות (מכות ק'): כאן **שדעס רבו לחזור**. כשיאל על מנת כן יאל וכוין דמכור הוה כמכור מארץ לחור' לארץ:
וספניא. נתיבותא: **יואל עבד אחר רבו לסוריא**. משמע דין על העבד לזאת אחר רבו לסוריא. ופריך לא קני דלא נפיק בתמיה והתנן אין
הכל מוציאין (ו'לשנא אחרתא) גרסינן יאל עבד כו' עבד שאלא אחר רבו לסוריא ומכור רבו שם ומקמי הך מרשאה הוה גרסינן היכי יואל
עבד אחר רבו לסוריא מכור רבו שם כו' ולא שביק לאסוקי לכולה ממניחא עד דפרסיא: **אם דעת רבו לחזור**. אם כשיאל על מנת לחזור יאל:
כופין אותו. להוליכו לחירות: **סריס**. בשני דברים הללו שמעתי שפסק דין: **חדא** הא. מכירת עבד לחור' לארץ: **ויואל**. לבעלים מיד וזה

הפסד מעותיו: **אינה מכורה כל עיקר**. מקל וחומר ומה מכורה ככר יואל עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר. וקאמר רב ענן בשני
דברים הללו שמעתי מנחם מה תהא על המעות: **כחדא אמר דהדרי זבני**. ותחזית המעות ללוקח: **וכחדא לא הדרי**. אלא אידי הלוקח
מעותיו: **ולא ידענא הי מנייהו**. וא"ת אי לשמואל כמכור שדו לא הדרי זבני ואידי מעותיו בתמי' פליג עליה דרב דהא לרב נמי לא
הדרה דקאמר מכורה ויאלה דלי לרב המכר מכר ואם קט עמה נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא מעשה
ולשמואל אינו מכר והמעות מתנה ניהו ואין נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא מעשה ויוליין לחזור בהן ומעות
המטלטלין חזרין ומעות הקרקע מתנה דאס יודע שאין מכר שדה בשנת היובל וגמר ונתן מעות לשם ממנה: **מודקסי בבירייתא**. לעיל
ברשא דשמעתין: **קנייה רבו שני**. ואידי מעותיו דאי הדרי זבני ורבו ראשון קנייה למה ליה לשני לשחררו היה לו לטוף את הראשון שאסוריו
עלי אלתא לא הדרי זבני. וכיון דשמע רב ענן כחדא מנייהו אמר שמואל "דהדרי זבני ודאי גבי שדה אמר שמואל דהדרי ולא הפסדו הלוקח:

(קדושין ט). נכסים שאין להם אחריות נקנין עט נכסים שיש להם אחריות ככסף כשער ובחוקה ואין לך משיכה. לרב דאמר מכורה ויאלה. שדה הדרה ומטלטלין מיקני. לשמואל דאמר אינה מכורה ומעות מתנה לא מיקני
מטלטלין. דמקדק דקדק לא הוה חוקה (ו'ר"ב טז). קנייה רבו שני ולא הדרי זבני. דאי כה אמר שמואל כהא אינה מכורה ומעות מתנה לא מיקני

מסורת הש"ס

א (מ"ק יג) שביעית פ"ד
משה ג (ב) ע"י פס"י
עשין ה.א. (א) מ"ק יג
כמיות לז: (ד) ונקמן ג.
וסם נקמן. (ס) וספסול
פ"ו פ"ד. (ז) וימותו פ"א:
(ז) (מכות ק'): (ח) עשין
כט. (ט) מ"ל: ספ"ק.
(י) רש"י מ"ו עשין מ"ד.
(כ) ר"ק לז: (ל) וי"ל לז
משה ד' מנ: (י)

מוסף רש"י

ואם הימצי לומר כיון
מלאכתו כמעות. כהניא
לחזקין מנכסיו: (יג)
המקין מלאכתו כמעות,
דמית כמית ללך ואומר
במעות אגמרנה שרי
דבר האבד הוא והפסיו
חמיתו כמעות, חלדו ולא
יעלנה הולל ולכן נמסר,
ומיעטין לא התם אס
מת קודם המועד מהו
לקנסו בני אחריו ולא
יעלנה כמעות, ואם מיתו
לומר התם הוא דלא
קנסו לבנו דהא לא
עבד אכתי אסורא, דהא
מת קודם המועד (בבביות
ד' שדה שנתקוצה.
שולד קוליס מתנה שרי
מלשין ומפסין בה תורע
למציא שביעית. וליכא
למיקס מיד, דהא לא עבד
בשביעית עבדה חסונה
(שם). נטייה. מודללה
ע"י עגלות ומשאות של
זבל (שם). או בירידה.
על ידי דרי כמעות
שמעתינו ומשכין אותם
חדש או חדשי מדי כלכלה
לא תורע למציא
שביעית. דקנסין עבד
עבדה חסונה בשביעית
(שם). כל כי מדרגתו יתנו
ואפ"כ קנסו דלא תורע
למציא שביעית (שם).
בקיטין. ממונו מלמטות
מתנה מדרגתו (שם).
(ה) טימא טהורתי כו'
לא קנסו בנו אחריו.
לשם אפי' לירידה קנסו
דלמציא כ"י אירעס פוט
סיקין (בבביות דה). הדיק
שאינו ניכר. דהא נטייה
הוא (מ"ק יג). שרי
טהומיו ממונו לפניו
ואין הדיק ניכר כהן לא
שמיה הדיק. לחיבה
אפ"כ לירידה מלאכות
(בבביות דה). מכורה
ויצאה. כיוול חה הליקא
אידי מעותיו (שם).
בחדא הדרי זבני.
מתנה מתן חמית שביעית
מיה דמר שמואל שהמק
נעל והמעות חזרין. וז'
מקל דהמוכר שדו בשנת
היובל עתה לו מקל
דהמוכר עבדו ישראל
כחול לארץ (שם). ובהא
לא הדרי זבני. אלא
הליקא מפסד מעותיו. ולא
ידענא כתי מנייהו המקל
נעל וזי קשיא שביעית
דמקל דהמוכר שדו
בשנת היובל קאמר שמואל
דמתק נעל והמעות
חזרין. דאי מעות אכדין
מזי איכא כין כד לשמואל
איכא מנייהו אי שמי
ליקא וקאן אילתם שרי
בה. לרב דאמר מכורה
היא שדה הדרה בעגלה
ואילתם דקן קל. לשמואל
דאמר אינה מכורה ומעות
מתנה. הדרי אילתם.
ואפ"כ לטקא לא שקל
זוי. לא מצי נען שמר
עמה מטלטלין והדיק
לוקח כקרקעות ולא מקל
המטלטלין. דקיימא לן

